

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat Işıkhhan** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **02.10.2023**

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

Kamuoyunda “ahlaksızlık kodu” olarak da bilinen 4857 sayılı İş Kanunun 25.maddesi 2.fıkrasına göre işten çıkarma son yıllarda patronların sıkça başvurduğu bir yol oldu. Böylece işçilerin tazminat hakları gasp edilirken, işsizlik ödeneği gibi haklardan yararlanmaları da engelleniyor. Üstelik bu kod ile işten çıkarılan işçilerin daha sonra iş bulmaları imkânsız hale getirilirken, işçiler aileleri ile birlikte günden güne açlığa sürükleniyor.

Keyfi işten çıkarmaların önünü açan 25/2 uygulaması, Anayasa'da 51. ve 52. Maddeler ile güvence altına alınmış olan işçilerin sendikal hak ve özgürlüklerini engellemek, işçilerin birliğini ve örgütlenmesini dağıtmak için patronlara anayasal suç işleme özgürlüğünü sağlıyor.

DİSK-Ar'ın 6 Nisan 2021 tarihinde yayınladığı “2020’de Kod-29 kıyımı: 143 bini erkek, 34 bini kadın toplam 177 bin işçi” başlıklı araştırma bültenine göre sadece 2020 yılında 177 bin işçinin Kod 29 bahanesiyle işten çıkarıldığı görülüyor.

Bu keyfi işten çıkarmaların yeni bir son örneği de toplamda 600 işçinin çalıştığı İstanbul'un Esenyurt ilçesindeki Trendyol Express Dağıtım Merkezi'nde gerçekleşmiştir. Uzun çalışma saatleri, güvencesizlik, baskı ve denetime karşı Depo, Liman, Tersane ve Deniz İşçileri Sendikası (DGD-SEN) ve PTT-Sen'de örgütlendikleri için belli aralıklarla 54 işçinin iş akdine son verilmiştir. Sendikal faaliyetleri nedeniyle işten çıkarılan 14 işçi, 28 Ağustos 2023'ten beri işe iade, 5 aylık iş sözleşmesinin kaldırılması ve sendikal faaliyetlerinin tanınması talepleriyle mücadelelerini sürdürüyor.

Trendyol patronu işlediği anayasal suçtan dolayı herhangi bir kovuşturma ile dahi karşılaşmazken, işçilerin Trendyol Genel Merkezi önünde başlattığı eyleme kolluk güçlerinin uyguladığı olağanüstü şiddet kamuoyuna yansımıştır. 20 Eylül 2023 ve 26 Eylül 2023 tarihlerinde oturma eylemi yapan işçilere karşı kolluk güçleri; uyguladıkları sözlü ve fiziksel şiddet, ters kelepçe vb. işkence yöntemleri ile insanlık suçu işlemişler, ulusal ve uluslararası hukuku ihlal etmekten kaçınmamışlardır.

Bu bağlamda Bakanlığınızca cevaplanmasını istediğimiz sorular şöyledir:

- 1- 2018- 2023 yılları arasında Trendyol firmasında 4857 sayılı Kanunun 25. Maddesi 2.fikrası yoluyla işten çıkarılan işçi sayısı nedir? Aynı yıllar arasında tazminatsız olarak işten çıkarılan işçi sayısı kaçtır?
- 2- Aralarında 25/2'den işten çıkarılan sendika temsilcisi Emre Özdek'in de olduğu 54 Trendyol depo işçisinin hukuksuzca işten çıkarılmış olması Bakanlığınızın bilgisi dahilinde midir?
- 3- İnsanca çalışma koşulları için anayasal hakkını kullanarak sendikalaşan Trendyol işçilerinin keyfi bir şekilde işten çıkarılmasının önünü açan 4857 sayılı Kanun Madde 25/2 işten çıkarma kodunun kullanımı Bakanlığınız tarafından denetlenmekte midir?
- 4- Trendyol Esenyurt Depo'da uzun çalışma saatleri, mobbing, performans dayatması ve güvencesizlik gibi ağır çalışma koşullarına maruz bırakılan işçilerin "küçülmeye gidiyoruz" denilerek belli aralıklar ile işten çıkarılmış olması bilginiz dahilinde midir? Küçülme bahanesi ile işçilerin iş akdine son verilirken yeni iş ilanları açılması hukuksuz değil midir?
- 5- Sendikal faaliyetleri nedeniyle işten çıkarılan Trendyol işçilerini darp eden emniyet yetkilileri ve idari amirler hakkında suç duyurusunda bulunarak soruşturma başlatılması için İçişleri Bakanlığı ile herhangi bir temasta bulunarak sürece müdahil olmayı düşünüyor musunuz?
- 6- İşçilerin tazminat, kıdem ve ihbar haklarının ödenmeden işten çıkarılmaları ile ilgili olarak Bakanlığınızın bu mağduriyeti çözmek adına bir girişimi olmuş mudur?
- 7- Anayasa tarafından güvence altına alınmış olan sendikalaşma hakkının gasp edildiğine karar verilen mahkeme sonuçları her geçen gün artarken engellemelere karşı mevcut yaptırımların uygulanıp uygulanmadığı Bakanlığınız tarafından takip ediliyor mu? Bu engellemelere karşı olan yasa ve yaptırımların caydırıcılığını artıracak yeni düzenlemeler için adım atmayı düşünüyor musunuz?
- 8- Trendyol firmasının depo işçilerini haberleşme iş kolunda göstermesi gibi patronlar tarafından sıklıkla sendikalaşma hakkının engellenmesi için kullanılan iş kolu değişikliği taleplerinde Bakanlık tarafından yeterli incelemeler yapılıyor mu? Yanlış kaydedilen iş kolu nedeniyle engellenen sendikalaşma hakkını güvence altına alacak yasal düzenlemeler düşünülüyor mu?
- 9- Sendikalaşma süreçlerinde Bakanlık tarafından yapılan yetki tespitlerinde, işverenlerin uzun süren mahkeme süreçlerini kötüye kullanarak yaptığı itirazlarla, işçilerin sendikalaşma hakkının fiili olarak engellenmesine dair yasal düzenlemeler yapmayı planlıyor musunuz? Uzun süren mahkeme süreçleri yüzünden yaşanan hak gasplarına karşı bir girişimde bulunulacak mıdır? Mahkeme süreçlerinde işverenlerin gerçekleştirdiği hak ihlallerine karşı yeterli denetim sağlanıyor mu?